

УДК 347.7

ЗАБЕЗПЕЧУВАЛЬНА ФУНКЦІЯ СТРАХУВАННЯ ПІД ЧАС СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Роман ПІЧКО,

здобувач Придніпровського наукового центру
Національної академії наук України і Міністерства освіти і науки України

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено забезпечувальну функцію страхування під час судового захисту права інтелектуальної власності. Розкрито питання впливу страхування на доступ до правосуддя через забезпечення судових витрат, особливо щодо правової допомоги та представництва. Проаналізована можливість інституту страхування забезпечити дотримання заборон третіми особами щодо здійснення права інтелектуальної власності правовласником, а також дотримання такими особами правових норм і обов'язку не порушувати право інтелектуальної власності.

Ключові слова: страхування, інтелектуальна власність, представництво, судові витрати.

MAINTENANCE FUNCTION OF INSURANCE IN THE JUDICIAL PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

Roman PICHKO,

Applicant of Pridneprovsky Scientific Center National Academy of Sciences of Ukraine and Ministry
of Education and Science of Ukraine

SUMMARY

The article studies the security function of insurance during judicial protection of intellectual property rights. The issues of influence of insurance on the access to justice through security of legal costs in particularly for judicial assistance and representing in courts are explored in the article. The possibility of Insurance Institute to ensure the prohibition by third parties in respect of intellectual property rights (IPRs) and also observance by such parties of legal provisions and commitment not to violate IPRs was analyzed.

Key words: insurance, intellectual property, judicial representation, legal costs.

REZUMAT

Articolul se referă la funcția de securitate a asigurării în cazul protecției judiciare a drepturilor de proprietate intelectuală. Problemele legate de impactul asigurării asupra accesului la justiție sunt dezvăluite prin furnizarea de costuri de judecată, în special asistență juridică și reprezentare. Posibilitatea institutului de asigurare pentru a asigura respectarea interdicțiilor de către terți cu privire la punerea în aplicare a drepturilor de proprietate intelectuală ale proprietarului, precum și respectarea de către aceste persoane de norme și obligații legale să nu încalce drepturile de proprietate intelectuală.

Cuvinte cheie: asigurare, proprietate intelectuală, reprezentare, costuri juridice.

Актуальність теми дослідження. Страхування як економіко-правовий інститут, маючи зобов'язальну природу правовідносин між його сторонами, відіграє передусім важливу соціальну роль. Страхуванням розподіляються ризики та нівелюються негативні наслідки матеріалізації ризику, що дозволяє страхувальникам впевнено дивитися в майбутнє. Функціональна природа страхування полягає в захисті майнового стану страхувальника шляхом здійснення страховиком обумовлених договором страхування виплат. Однак захисна функція страхування, будучи системною, має і забезпечувальний ефект для страхувальника, який за певних умов перетворюється на окрему забезпечувальну функцію страхування. Саме ця функція страхування є пріоритетною під час судового захисту прав інтелектуальної власності.

Стан дослідження. Ч. 3 ст. 418 Цивільного кодексу (далі – ЦК) України встановлює, що право інтелектуальної власності є непорушним. Ніхто не може бути позбавлений права інтелектуальної власності чи обмежений у його здійсненні, крім випадків, передбачених законом. Непорушність права означає його недоторканність, недопустимість порушення щодо носія цих прав. Кожен суб'єкт права інтелектуальної власності має бути певен у можли-

вості вільно, на власний розсуд здійснювати свої права, а в разі їх порушення – належним чином захистити [1, с. 15]. Абсолютне право інтелектуальної власності є суб'єктивним правом творця й іншого суб'єкта права інтелектуальної власності, що впливає, серед іншого, і зі ст. 424 ЦК України. Здійснення суб'єктивного права є предметною діяльністю уповноваженого суб'єкта, у результаті якої він на основі наявних у нього юридичних можливостей задовольняє свої матеріальні та духовні потреби. Формою виконання обов'язку пасивного типу є її дотримання суб'єктом шляхом утримання від заборонених дій. Обов'язок активного типу виконується у формі здійснення зобов'язаним суб'єктом дії відповідно до вимог, які становлять зміст обов'язків. Між здійсненням суб'єктивних цивільних прав і виконанням цивільних обов'язків є нерозривний взаємозв'язок. У здійсненні абсолютного суб'єктивного права домінуюче значення має діяльність уповноваженого суб'єкта – правовласника з реалізації можливостей, що надаються змістом даного права. Водночас дотримання заборон третіми особами є юридичної гарантією здійсненості абсолютного права [2, с. 254]. Отже, виключна природа права інтелектуальної власності породжує цивільний обов'язок третіх осіб не перешкоджати в здійсненні права

інтелектуальної власності та не порушувати право інтелектуальної власності на об'єкти інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності. Однак гарантія здійсненості абсолютного права є лише правовою концепцією, а тому постає питання чи може страхування права інтелектуальної власності стати засобом забезпечення здійснення цього права, а особливо при порушенні права інтелектуальної власності.

В. Райхер зазначав, що є три групи правових інститутів забезпечення – договірні, засновані на законі та страхування, в якому функція забезпечення господарських благ сягає найвищої напруги [3, с. 56]. За словами Є. Суханова, страхування, виконуючи універсальну забезпечувальну функцію у збереженні матеріальних благ і фізичних, а також духовних сил або життя людини, набуває найважливішої соціальної цінності [4, с. 165]. Забезпечувальну рису страхування виділяє й А. Худяков, вказуючи, що реалізація захисної функції страхування виражається в забезпеченні умов існування застрахованої особи на певному рівні [5, с. 27].

Інші вчені, як-от: В. Серебровський, Г. Демідова, Н. Расказова, зазначають, що страхування є самостійним зобов'язанням, що не припускає акцесорного характеру, а тому страхування не може розглядатися як спосіб забезпечення зобов'язань.

Метою та завданням статті є дослідження інституту страхування з погляду притаманності йому забезпечувальної функції та її значення в захисті прав, а саме, під час судового захисту прав інтелектуальної власності та можливості забезпечення реалізації права на захист.

Викладення основного матеріалу. Ст. 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод проголошує, що кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження [6].

Під час тлумачення ст. 13 Конвенції в справі «Сільвер та інші проти Сполученого Королівства» (1983 р.) Суд навів таке роз'яснення: «Коли особа, наводячи аргументи, звертається із заявою про порушення гарантованих Конвенцією прав і свобод, вона повинна мати засоби правового захисту у відповідному національному органі як для того, щоб її питання було вирішене, так і з метою одержання, у разі необхідності, компенсації» [7, с. 205].

В аналізі практики застосування судами ст. 16 Цивільного кодексу України від 1 квітня 2014 р. Верховний суд України зазначав, що засіб захисту, що вимагається ст. 13 Конвенції, має бути «ефективним» як у законі, так і на практиці, зокрема, у тому сенсі, щоб його використання не було ускладнене діями або недоглядом органів влади відповідної держави (п. 75 рішення Європейського суду із прав людини в справі «Афанасьєв проти України» від 5 квітня 2005 р. (заява № 38722/02)).

Інакше кажучи, у кінцевому підсумку ефективний засіб повинен забезпечити поновлення порушеного права, а за неможливості такого поновлення – гарантувати особі можливість отримання нею відповідного відшкодування [8].

Враховуючи зміст ст. ст. 6 і 13 Конвенції, вважаємо, що базовим чинником у встановленні та розвитку правової держави є ступінь доступності суспільства, всіх категорій його членів до правової допомоги та можливість кожної особи, чий права не визнаються, оспороюються чи порушуються, звернутися до незалежного та неупередженого суду.

Ч. 1 ст. 158 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої сторони, встановлює, що сторони забезпечують належне й ефективне виконання зобов'язань за міжнарод-

ними договорами у сфері інтелектуальної власності, учасниками яких вони є, зокрема й за Угодою про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, що міститься в Додатку 1С до Угоди СОТ (далі – Угода ТРІПС).

Ст. 42 Угоди ТРІПС встановлює, що члени повинні зробити доступними для власників прав цивільно-судові процедури захисту будь-якого права інтелектуальної власності, що охоплюються цією Угодою. Сторонам повинно бути дозволено бути представленими незалежними адвокатами, а процедури не повинні накладати надмірно обтяжливих вимог щодо обов'язкової особистої присутності. Всі сторони таких процедур мають належним чином отримати право для підтвердження своїх претензій і для представлення всіх відповідних доказів [9].

Указом Президента України № 299/2017 від 29 вересня 2017 р. в Україні створено Вищий суд із питань інтелектуальної власності, з місцезнаходженням у місті Києві, до юрисдикції якого належать справи щодо прав інтелектуальної власності.

Безсумнівним є те, що судова процедура захисту прав вимагає від сторін (позивача та відповідача) значних грошових витрат на правничу допомогу, на забезпечення процесу доказування власної позиції та судовий збір. Наприклад, французький філософ XVIII ст. Люк де Клап'є Вовенарг, порівнюючи війну та судовий процес, зазначав, що війни подібні судовому позову, де судові витрати перевищують спірну суму [10, с. 125].

Судові витрати становлять значні суми, оскільки вони передбачають витрати, які несуть судові органи у зв'язку зі збором і дослідженням доказів, а також виплати експертам і спеціалістам у зв'язку з їхніми витратами зі збору інформації та дослідженням матеріалів. Крім того, у судові витрати включаються суми, сплачені за зберігання, пересилання і дослідження речових доказів, а також витрати юристів і мита. Опитування, яке було проведено Американською асоціацією адвокатів із захисту інтелектуальної власності, показує, що сума судових витрат у разі порушення патентних прав страхувальника в середньому перевищує один мільйон доларів Сполучених Штатів Америки (далі – США), а витрати на ведення судового процесу щодо авторських прав перевищують 200 тис. дол США [11].

15 грудня 2017 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», яким змінено і дещо уніфіковано процесуальне законодавство України.

Так, гл. 8 р. І Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України), гл. 8 р. І Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) і гл. 8 р. І Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) врегульовують питання судових витрат. Глави зазначених процесуальних кодексів містять тотожні правові норми і, зокрема, судові витрати визначають як такі, що складаються із судового збору та витрат, пов'язаних із розглядом справи.

Згідно із ч. 1 ст. 1 Закону України «Про судовий збір», судовим збором є збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень, передбачених цим Законом [12].

У ч. 3 ст. 123 ГПК України, ч. 3 ст. 133 ЦПК України та ч. 3 ст. 132 КАС України встановлено, що до витрат, пов'язаних із розглядом справи, належать витрати:

- 1) на професійну правничу допомогу;
- 2) пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертизи;
- 3) пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їхнім місцезнаходженням, забезпеченням доказів;

4) пов'язані із вчиненням інших процесуальних дій, необхідних для розгляду справи або підготовки до її розгляду.

Ст. 131–2 Конституції України встановлює, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення [13].

Процесуальні кодекси України вказують на те, що сторона, третя особа, а також особа, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, може брати участь у судовому процесі особисто (самопредставництво) та (або) через представника. Представником у суді може бути адвокат або законний представник.

Процесуальне законодавство вказує, що витрати, пов'язані із правничою допомогою адвоката, несуть сторони, крім випадків надання правничої допомоги коштом держави згідно із Законом України «Про безоплатну правову допомогу» та для цілей розподілу судових витрат за результатами розгляду справи:

1) розмір витрат на правничу допомогу адвоката, зокрема й гонорар адвоката за представництво в суді й іншу правничу допомогу, пов'язану зі справою, включаючи підготовку до її розгляду, збір доказів тощо, а також вартість послуг помічника адвоката визначаються згідно з умовами договору про надання правничої допомоги та на підставі відповідних доказів щодо обсягу наданих послуг і виконаних робіт та їхньої вартості, що сплачена або підлягає сплаті відповідною стороною або третьою особою;

2) розмір суми, що підлягає сплаті порядком компенсації витрат адвоката, необхідних для надання правничої допомоги, встановлюється згідно з умовами договору про надання правничої допомоги на підставі відповідних доказів, які підтверджують здійснення відповідних витрат.

Ст. 30 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначає, що гонорар є формою винагороди адвоката за здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту. Під час встановлення розміру гонорару враховуються складність справи, кваліфікація і досвід адвоката, фінансовий стан клієнта й інші істотні обставини. Гонорар має бути розумним і враховувати витрачений адвокатом час [14].

Це імплементовано в процесуальне законодавство, а саме: у ч. 4 ст. 137 ЦПК України, у ч. 4 ст. 126 ГПК України та в ч. 4 ст. 134 КАС України, які, маючи однаковий зміст, встановлюють, що розмір витрат на оплату послуг адвоката має бути співмірним:

1) зі складністю справи та виконаних адвокатом робіт (наданих послуг);

2) із часом, витраченим адвокатом на виконання відповідних робіт (надання послуг);

3) з обсягом наданих адвокатом послуг і виконаних робіт;

4) із ціною позову та (або) значенням справи для сторони, зокрема й впливом вирішення справи на репутацію сторони або публічним інтересом до справи.

Варто також зазначити, що, окрім витрат на правову допомогу, суттєвими можуть бути витрати, які несе сторона судового процесу із залученням свідків, спеціалістів, проведенням експертизи, витребуванням доказів та вчиненням інших процесуальних дій, необхідних для розгляду справи або підготовки до її розгляду.

Отже, судовий процес, а особливо процес, предметом якого постають права інтелектуальної власності, враховуючи специфіку цих прав і правовідносин, що породжуються їх здійсненням і порушенням, може коштувати сторонам, не зважаючи на їхній процесуальний статус, значних сум.

Для забезпечення сторін законодавець у процесуальних кодексах ввів нову для України норму про те, що суд може

зобов'язати сторони внести на депозитний рахунок суду попередньо визначену суму судових витрат, пов'язаних із розглядом справи або певною процесуальною дією, наприклад, це закріплено в ч. 1 ст. 125 ГПК України.

Окрім того, як захід забезпечення судових витрат суд з урахуванням конкретних обставин справи має право, за клопотанням відповідача, зобов'язати позивача внести на депозитний рахунок суду грошову суму для забезпечення можливого відшкодування майбутніх витрат відповідача на професійну правничу допомогу й інших витрат, які має понести відповідач у зв'язку з розглядом справи.

Водночас у разі невнесення у визначений судом строк коштів для забезпечення витрат на професійну правничу допомогу суд, за клопотанням відповідача, має право залишити позов без розгляду.

Встановлено, що разом із першою заявою по суті спору кожна сторона подає до суду попередній (орієнтовний) розрахунок суми судових витрат, які вона понесла і які очікує понести у зв'язку з розглядом справи. Попередній розрахунок розміру судових витрат не обмежує сторону в доведенні іншої фактичної суми судових витрат, які підлягають розподілу між сторонами за результатами розгляду справи.

Отже, судові витрати сторони починають відігравати значну процесуальну роль у судовому захисті прав.

Враховуючи значну кількість судових спорів, вартість правничої допомоги й інші витрати на судовий захист прав, в Європі в другій половині ХХ ст. з'явилося та поступово набуло популярності страхування від судових витрат, яке сьогодні регулюється на рівні Європейського Союзу й окремими інституціями європейських країн.

Зокрема, у ст. 2 Директиви Ради 87/344/ЄЕС «Щодо узгодження законів, постанов та адміністративних положень стосовно страхування судових витрат» від 22 червня 1987 р. зазначено, що страхування судових витрат полягає в зобов'язанні, за виплату премії, покриття витрат на судові провадження та надання інших послуг, безпосередньо пов'язаних зі страховим покриттям, зокрема з метою:

– забезпечення компенсації втрат, збитків чи витрат, що понесені страхувальником, шляхом врегулювання позасудовим порядком або порядком цивільного чи кримінального провадження;

– захисту чи представництва страхувальника в цивільному, кримінальному, адміністративному чи іншому провадженні, чи стосовно будь-яких вимог до нього [15].

Окрім того, на сайті Служби фінансового омбудсмена Великобританії, яка діє на основі Закону про фінансові послуги та ринки 2000 р. та виступає офіційним експертом у Великобританії у вирішенні проблем із фінансовими послугами, зазначено, що страхування юридичних витрат призначено для фінансування витрат на юридичну консультацію та / або витрати на подання або супровід судової справи. Страхування юридичних витрат можна купити «до страхової події» – у разі, коли необхідно боротися або захищати майбутні судові позови; або «після страхової події» – страхувальник вже вирішив подати або захищати судовий позов і хоче застрахуватися від ризику втрати й оплати витрат іншої сторони.

Страхування юридичних витрат не призначене для виплати страхувальнику фактичних збитків, яких він намагається стягнути в результаті судового розгляду. Воно також не покриває чиєсь відповідальності за компенсацію шкоди іншим. Для цього є окремий вид страхування [16].

Генріх Шахт, член правління Спілки правового захисту Мюнхена зазначає, що страхування від судових витрат пропонує такі економічні рішення щодо відстоювання правових інтересів громадян, за яких пов'язаний із ними ризик витрат не лягає на плечі самого громадянина, який звернувся по правову допомогу. Це робить страхування від судових ви-

трат і витрат на адвокатів дуже затребувані у сучасному світі видом страхування. У свою чергу, адвокати і захисники отримують надійне джерело виплати гонорарів [17].

За загальним правилом, страхування не спричиняє жодних позитивних ефектів для третіх осіб.

Однак юридичне страхування є свого роду винятком: громадяни, які користуються полісами страхування витрат на юридичну допомогу, принаймні мають фінансову можливість для отримання кваліфікованих юридичних послуг, звернення до суду по захист своїх прав і законних інтересів, що враховується потенційним правопорушником, який побоюється ймовірного притягнення до відповідальності, і служить додатковим засобом стримування протиправної поведінки, знижуючи можливості для заподіяння шкоди не тільки застрахованій особі, а й іншим особам, які таким чином отримують вигоду від того, за що особисто не оплачують, за юридичну допомогу [18].

Зауважимо, що в США в разі страхування інтелектуальної власності є такий вид полісів, як *IP Defense Cost*, який надає страхове покриття на випадок пред'явлення страховальнику претензій іншою особою щодо прав інтелектуальної власності. Цей поліс вперше був запропонований компанією *Intellectual Property Insurance Services Corporation, Inc.*, а найбільшого поширення набув завдяки *Evanston Insurance Company*. Страхове покриття призначається для компаній із річним оборотом від 500 тис. доларів до 25 млн. доларів і передбачає компенсацію таких витрат, як витрати із захисту прав страховальника в суді; витрати із врегулювання, розгляду справи, а також досудові витрати, судові витрати, адвокатські витрати тощо. Цим полісом також покриваються витрати з розгляду недійсних зустрічних вимог, витрати на повторні перевірки і розгляди [19].

Отже, страхування судових витрат передбачає здійснення виплати страховиком на користь страховальника або вигодонабувача, відшкодування судових витрат, що несе страховальник незалежно від свого процесуального статусу. Водночас страхування в такому разі повинно залежати не від непередбачуваності судових витрат, а від наявності необхідності здійснення судових витрат страховальником.

Проте більш слабкою стороною в страхуванні відносять є страховальник, оскільки він не виступає професійним учасником ринку, внаслідок чого до юридичного страхування як виду страхування взагалі повною мірою застосовні поняття інформаційної диспропорції (що полягає у відсутності в одержувача страхової послуги потрібних знань у спеціальній сфері) і договірної диспропорції (що розуміється як стандартизований підхід страховиків до надання страхового покриття щодо тих чи інших ризиків для спрощення порядку прогнозування ймовірності їх настання), переборні за допомогою закріплення принципу сумлінності учасників договору, застосування різних засобів захисту страховальника, зокрема й судовим порядком [20].

Певний баланс у відносинах страховиків і страховальників щодо страхування судових витрат або страхування юридичної допомоги вносить ст. 4 вже згадуваної Директиви Ради 87/344/ЄЕС, яка встановлює, що будь-який договір страхування судових витрат повинен чітко визначати, що:

(а) у разі звернення до юриста чи іншої належно кваліфікованої особи, відповідно до національного законодавства, з метою захисту, представництва чи забезпечення дотримання інтересів страховальника в будь-якому розслідуванні чи судовому провадженні, страховальник має свободу вибору такого юриста чи іншої особи;

(б) страховальник має свободу вибору юриста чи, якщо надає перевагу і в межах, дозволених національним законодавством, іншої належно кваліфікованої особи, для забезпечення дотримання його інтересів у будь-якому разі виникнення конфлікту [21].

Також, пп. 3.9.1. п. 3.9. «Професійне страхування» р. 3. «Відносини із клієнтом» Загального кодексу правил для адвокатів країн Європейського співтовариства, який ухвалений делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні в Страсбурзі в жовтні 1988 р., встановлено, що адвокати завжди повинні бути застраховані від пред'явлення позовів, пов'язаних із недостатньою професійною компетентністю. Розмір страховки визначається в розумних межах, співвідносно з ризиком можливих помилок, яких припустилися адвокати під час здійснення професійної діяльності [22].

З огляду на вищезазначене, на наш погляд, доцільно доповнити Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» новою ст. 18–1 «Страхування професійної цивільної відповідальності» у такій редакції:

1. Адвокат, адвокатське бюро та адвокатське об'єднання можуть здійснити страхування професійної цивільної відповідальності за порушення умов укладеного із клієнтом договору про надання правової допомоги. Вигодонабувачем за таким договором повинен виступати виключно клієнт.

2. Мінімальний розмір страхової суми за договором страхування професійної цивільної відповідальності адвоката, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання має становити не менше половини загальної суми гонорару, визначеного відповідним договором про надання правової допомоги.

3. У разі пред'явлення клієнтом чинного договору страхування судових витрат у справі, в якій надається правова допомога, клієнт може вимагати від адвоката, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання здійснити страхування відповідно до ч. 1 цієї статті. Відмова адвоката, адвокатського бюро або адвокатського об'єднання в задоволенні вимоги клієнта щодо страхування професійної цивільної відповідальності є підставою для дострокового розірвання договору про надання правової допомоги з наслідками, що встановлені договором і цим Законом.

4. Типові обов'язкові для страховиків вимоги до страхування професійної цивільної відповідальності адвоката, адвокатського бюро та адвокатського об'єднання визначаються З'їздом адвокатів України за поданням Національної асоціації адвокатів України та погоджуються з Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Вбачається, що інтерес страховальника до страхування полягає в отриманні захисту свого майнового стану. Страховик за плату надає страховальнику послугу у вигляді страхового захисту, за допомогою якої і здійснюється захист майнового стану страховальника (застрахованої особи).

За майнового страхування матеріальний складник захисної функції трансформується у відновну функцію – за допомогою страхового відшкодування застрахованій особі виплачується сума грошових коштів, яка тією чи іншою мірою пропорційна сумі того збитку, який було заподіяно внаслідок страхового випадку. Тим самим майновий стан застрахованої особи відновлюється до того рівня, який був до страхового випадку. Це і визначає зміст страхового захисту за такого виду страхування [5, с. 27].

Висновки. Вважаємо, що страхування може забезпечувати здійснення, охорону та захист виключних майнових і немайнових прав інтелектуальної власності від їх порушення, оскільки воно, як і інститут забезпечення виконання зобов'язань, виконує забезпечувальну функцію щодо поновлення майнового стану страховальника або вигодонабувача з огляду на понесені збитки. Фактично страхування права інтелектуальної власності забезпечує дотримання заборон третіми особами щодо здійснення абсолютного права правовласником, тобто є додатковим джерелом

захисту інтересів страхувальника – носія виключного права інтелектуальної власності, щодо якого діє невизначене коло суб'єктів, зобов'язаних дотримуватися правових норм і не порушувати право інтелектуальної власності.

За ч. 2 ст. 22 Цивільного кодексу України, збитками є витрати, які особа зробила або мусить зробити для відновлення свого порушеного права.

Судовий захист порушеного права, як зазначалося вище, потребує значних грошових вкладень від позивача і майже аналогічних, а може статися і більших, від відповідача для захисту від пред'явленого позову. Вбачається, що резерв грошових коштів для здійснення судового захисту, незважаючи на процесуальний статус особи, така особа може знайти саме в страхуванні, яке, об'єднуючи економічні та правові механізми, забезпечує захист страхових інтересів страхувальників, які є учасниками мінливого цивільного обігу. Вважаємо, що сутність страхування, його правозастосування дозволяє зазначити притаманність йому окремої самостійної забезпечувальної функції, яка покриває будь-які правовідношення, в які вступає застрахована особа. До того ж з урахуванням норм процесуального законодавства щодо забезпечення судових витрат можна стверджувати, що саме завдяки цій функції страхування може забезпечити реалізацію права особи на доступ до правосуддя та належне представництво її інтересів у судовій справі.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. Т. 6: Право інтелектуальної власності / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х.: ФОП Л.С. Лисяк, 2011. 592 с.
2. Е.А. Суханов Гражданское право: в 4 т. Т. 1: Общая часть / отв. ред. Е. Суханов. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Волтерс Клувер, 2006. 720 с.
3. Райхер В. Общественно-исторические типы страхования. М.: Изд-во академии наук СССР, 1947. 282 с.
4. Гражданское право: учебник в 4 т. Т. 4: Обязательственное право / отв. ред. Е. Суханов. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Волтерс Клувер, 2006. 396 с.
5. Худяков А.. Страхование право. СПб.: Р. Асланова; Юридический центр «Пресс», 2004, с. 434.

6. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004/paran42#n42.

7. Святоцький О., Захарченко Т., Сафулько С. та ін. Енциклопедичний довідник майбутнього адвоката: у 2 ч. / за заг. ред. С. Сафулька. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2008. Ч. 1. 616 с.

8. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/6AF1EBA6DF621DEDC2257CE60053FFC3](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/6AF1EBA6DF621DEDC2257CE60053FFC3).

9. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_018.

10. Вовенарг Л. де Клапье. Размышления и максимы. М.: Наука, 1988. 442 с.

11. Ronald V., Wanglin C. A Primer on Intellectual Property Insurance. 2006.

12. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>.

13. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254>.

14. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

15. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_288.

16. URL: <http://www.financial-ombudsman.org.uk>.

17. Страхове ревью. 2006. № 1 (141). URL: <http://inrevu.ru/journal/y2006/2006-01.html>.

18. URL: <http://journal.mrsu.ru/arts/strakhovanie-raskhodov-na-yuridicheskuyu-pomoshh-v-praktike-evropejskikh-stran>.

19. Betterley Richard S. Intellectual Property and Media Liability II The Betterley Report. April 2010. URL: betterley.com/samples/ipims10_nt.pdf.

20. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=CJ3RCgAAQBAJ&pg=PT105&lpg=PT105&dq>.

21. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_288.

22. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_343.

ДОВІДКА ПРО АВТОРА

Пічко Роман Сергійович – здобувач Придніпровського наукового центру Національної академії наук України і Міністерства освіти і науки України

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Pichko Roman Serhiiiovych – Applicant of Pridneprovsky Scientific Center National Academy of Sciences of Ukraine and Ministry of Education and Science of Ukraine

magister.ip@gmail.com